

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЛОЛОГІЇ

УДК 811.111'374

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.2.1/39>

Томчаковський О. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»

Лесневська К. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»

Ковальова К. О.

Національний університет «Одеська юридична академія»

СУЧАСНІ ТРЕНДИ У ВИКЛАДАННІ СТИЛІСТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена висвітленню основних трендів у викладанні стилістики англійської мови. Актуальність вивчення стилістики англійської мови полягає в тому, що ця дисципліна допомагає вдосконалити комунікативні навички, розуміння англійської мови та використання її в різних контекстах. Вивчення стилістики допомагає розуміти, як використовувати мову з метою досягнення певного ефекту або спілкування з різними аудиторіями. Це включає вивчення вживання формальної та неформальної мови, мовленнєвих засобів, таких як метафори та порівняння, а також вивчення стилістичних прийомів для переконливого мовлення. Стилїстика допомагає розуміти та аналізувати літературні твори англійською мовою, що дозволяє краще розбиратися в літературних прийомах, таких як використання образів, символів та риторичних прийомів, і розкривати глибинний зміст творів. Сучасні тренди у викладанні стилістики англійської мови включають комунікативний підхід, врахування культурного контексту, використання аутентичних матеріалів та розвиток критичного мислення. Комунікативний підхід сприяє розвитку комунікативних навичок студентів та використанню стилістичних прийомів для досягнення конкретних комунікативних цілей. Врахування культурного контексту допомагає студентам краще розуміти та використовувати стилістичні прийоми відповідно до різних культурних ситуацій. Використання аутентичних матеріалів дозволяє студентам більш реалістично ознайомитися зі стилістичними прийомами та засобами, що використовуються в реальному мовленні. Розвиток критичного мислення допомагає студентам аналізувати та оцінювати стилістичні прийоми та засоби, які використовуються в текстах. Загалом, сучасні тренди у викладанні стилістики англійської мови спрямовані на розвиток комунікативних навичок, врахування культурного контексту, використання аутентичних матеріалів та розвиток критичного мислення студентів.

Ключові слова: стилістика, комунікативний підхід, культурний контекст, критичне мислення, англійська мова.

Постановка проблеми. Стилїстика як розділ мовознавства вивчає різні аспекти використання мови, зокрема формальний та неформальний стиль (стилїстика вивчає вживання відповідних лексичних одиниць, граматичних конструкцій та виразів, які використовуються в різних ситуаціях та контекстах), мовленнєві засоби (метафори, порівняння, алегорії, гіперболи та інші стилістичні прийоми та як ці засоби впливають на сприйняття тексту та передачу емоцій та ідей),

риторика (різні риторичні прийоми, такі як повторення, протиставлення, риторичні питання та інші засоби для ефективного мовлення та переконання аудиторії), стильові відтінки, які можуть бути використані для створення особливого ефекту в мовленні (це можуть бути формалізовані стилі, такі як академічний стиль або науковий стиль, або індивідуальні стилі, які характеризуються виразністю та оригінальністю), історичні та культурні особливості (стилїстика вивчає різні стилі

мовлення, що пов'язані з різними історичними та культурними контекстами, досліджує використання мови в літературі, масовій культурі та ін.). Сьогодні стилістика англійської мови та/або її порівняльний аспект є обов'язковим компонентом в освітніх програмах з філології.

Актуальність вивчення стилістики англійської мови полягає в тому, що ця дисципліна допомагає вдосконалити комунікативні навички, розуміння англійської мови та використання її в різних контекстах. Вивчення стилістики допомагає розуміти, як використовувати мову з метою досягнення певного ефекту або спілкування з різними аудиторіями. Це включає вивчення вживання формальної та неформальної мови, мовленнєвих засобів, таких як метафори та порівняння, а також вивчення стилістичних прийомів для переконливого мовлення. Стилiстика допомагає розуміти та аналізувати літературні твори англійською мовою, що дозволяє краще розбиратися в літературних прийомах, таких як використання образів, символів та риторичних прийомів, і розкривати глибинний зміст творів. Крім цього, вивчення стилістики сприяє розвитку навичок письма та використання влучних та переконливих фраз. Цей аспект включає вивчення стилістичних прийомів, таких як вживання риторичних питань, використання епіфори та інших засобів для підкреслення смислу та емоційного впливу. Насамкінець, слід зазначити, що стилістика англійської мови допомагає краще розуміти культурні нюанси та особливості використання мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідницькі праці в межах дидактичного підходу до вивчення стилістики фокусуються, зокрема, на аналізі компетенцій, які формує ця дисципліна [1; 2]. Так, під лінгвістичною компетенцією в галузі стилістики англійської мови розуміють суму знань про: 1) фонетичні, лексичні, семантичні та синтаксичні виразні засоби та стилістичні прийоми; 2) функціонально-стильові диференціації мови та 3) про функціональні стилі мови, а також вміння користуватися ними на практиці з метою продукування власних висловлювань іноземною мовою у вигляді різножанрових текстів. Крім того, така компетенція передбачає знання основних одиниць та рівнів мови, лінгвістичної термінології та основних лінгвістичних теорій, а також уміння знаходити і визначати зв'язки між стилістикою та іншими лінгвістичними дисциплінами.

Про сформованість у студента соціолінгвістичної стилістичної компетенції свідчать вміння вибрати з можливих варіантів висловлювання най-

точніші, виразні у смислового та стилістичному відношенні, а також ситуативно доречні засоби мови та способи їх вживання, вміння визначати належність тексту до конкретного функціонального стилю, типу (жанру) за його ситуативними та структурно-функціональними ознаками та втілювати свої комунікативні стратегії в оптимальні мовні форми англійською мовою [3].

Прагматична стилістична компетенція розглядається вченими як здатність розуміти різні види комунікативних висловлювань, а також будувати цілісні, зв'язкові та логічні висловлювання різних функціональних стилів з опорою на схематичні моделі побудови мови або без неї. Така компетенція передбачає володіння студентами такими вміннями, які стануть маркерами рівня її сформованості:

- вмінням вибрати лінгвістичні засоби залежно від типу висловлювання, ситуації спілкування, комунікативних завдань та використовувати стилістично забарвлену лексику, семантичні та синтаксичні стилістичні прийоми у своїй промові для підвищення рівня експресивності висловлювання;

- вмінням розрізняти синтагматичні, парадигматичні та інтегративні відносини усередині тексту;

- вмінням складати цілісні, зв'язні та логічні висловлювання (дискурси) різних типів (жанрів) за зразком або без нього, наприклад, написати статтю, лист, есе тощо;

- вмінням оформляти власні текстові повідомлення (висловлювання, статтю, резюме, анотацію тощо) відповідно до вимог до текстів, що належать до певної сфери комунікації [4].

Соціокультурна стилістична компетенція означає знання національно-культурних особливостей соціальної та мовної поведінки носія мови, національних лексем мови та їх диференціацію, а також здатність користуватися ними в процесі усного чи письмового спілкування.

Метою статті є огляд сучасних трендів у викладанні стилістики англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Основні аспекти викладання стилістики включають:

1. Вивчення теоретичних основ: викладання стилістики передбачає ознайомлення студентів з теоретичними основами даної дисципліни. Це включає вивчення основних понять, термінів та концепцій, пов'язаних зі стилістикою англійської мови.

2. Аналіз текстів: стилістика нерозривно пов'язана з аналізом текстів. Викладач повинен демонструвати студентам, як аналізувати різні

типи текстів з точки зору стилістичних прийомів, засобів виразності та особливостей мовленнєвого стилю. У текстах різних функціональних стилів можуть використовуватися різні стилістичні прийоми, які допомагають досягти певних комунікативних цілей та створюють певний ефект на читача. Саме тому доцільно не обмежуватись прикладами лише з художніх творів, а й залучати матеріал із публіцистичних, наукових тощо текстів.

3. Вправи та практичні завдання: практичні вправи та завдання є важливою частиною викладання стилістики. Викладач повинен надавати студентам можливість використовувати свої знання про стилістичні прийоми та засоби в практичних ситуаціях, наприклад, шляхом аналізу та редагування текстів.

4. Дослідження та проектна робота: викладання стилістики може включати дослідницьку роботу та проектні завдання. Студенти можуть брати участь у дослідженнях, проводити аналіз стилістичних особливостей текстів або розробляти власні проекти, пов'язані зі стилістикою.

5. Застосування стилістичних знань: викладач повинен показати студентам, як застосовувати свої знання про стилістику в реальних ситуаціях. Це може включати використання стилістичних прийомів при написанні власних текстів або при оцінці стилістичних особливостей інших текстів.

Сучасні тренди у викладанні стилістики англійської мови включають:

Використання інтерактивних технологій. Викладання стилістики може включати використання інтерактивних технологій, таких як комп'ютерні програми, веб-сайти, мобільні додатки тощо. Це дозволяє студентам більш активно взаємодіяти з матеріалом, виконувати вправи та завдання в інтерактивному форматі.

Використання інтерактивних технологій у викладанні стилістики англійської мови дозволяє зробити процес навчання цікавішим та ефективнішим. Існують різні комп'ютерні програми та веб-сайти, призначені для вивчення стилістики. Вони можуть містити вправи, інтерактивні завдання та тести, які допомагають студентам вивчити та застосувати стилістичні прийоми та засоби.

Мобільні додатки можуть бути корисними для викладання стилістики. Вони можуть містити вправи, словники та інші джерела інформації, які допомагають студентам вивчати та використовувати стилістичні засоби в будь-який час та в будь-якому місці. Викладання стилістики може проводитися у віртуальних навчальних середовищах, де

студенти можуть взаємодіяти з матеріалом та один з одним. Це може включати обговорення стилістичних прийомів, спільну роботу над проектами та виконання інтерактивних завдань. Мультимедійні ресурси, такі як відео, аудіо та графіка, можуть бути використані для демонстрації стилістичних прийомів та засобів. Вони допомагають студентам краще розуміти та сприймати стилістичні особливості мовлення. Студенти можуть спілкуватися та співпрацювати один з одним через онлайн-комунікацію, таку як форуми, чати або спільне редагування документів [5].

Практичне застосування. Сучасні тренди викладання стилістики підкреслюють практичне застосування отриманих знань. Це означає, що студентам надається можливість використовувати свої стилістичні навички в реальних ситуаціях, наприклад, через розв'язання реальних комунікативних завдань або проектних робіт. Практичне застосування стилістики може включати: письмо, оскільки знання стилістики допомагають вибрати та використовувати виразні та ефективні мовленнєві засоби при написанні текстів, уміння використовувати стилістичні прийоми, такі як метафори, порівняння, гіперболи тощо, для створення цікавих та експресивних текстів; ораторські навички, оскільки знання стилістики допомагають використовувати ефективні риторичні прийоми при публічних виступах або презентаціях; редагування та рецензування текстів – знання стилістики допомагають аналізувати та оцінювати стилістичні особливості текстів.

Комунікативний підхід. Сучасне викладання стилістики акцентується на комунікативному підході, де наголос робиться на розвитку комунікативних навичок студентів. Це означає, що студенти вчаться використовувати стилістичні прийоми та засоби для досягнення певного комунікативного ефекту та спілкування з різними аудиторіями. Комунікативний підхід у викладанні стилістики орієнтований на розвиток комунікативних навичок студентів та використання стилістичних прийомів та засобів для досягнення конкретних комунікативних цілей. Основні принципи комунікативного підходу включають: аутентичні комунікативні завдання (студенти виконують реальні комунікативні завдання, які вимагають використання стилістичних прийомів та засобів. Наприклад, вони можуть проводити дискусії, презентації або спілкуватися на певну тему, використовуючи певний стиль мовлення); реальні ситуації спілкування (студенти вивчають, як використовувати стилістичні прийоми та засоби в реальних ситуа-

ціях спілкування. Наприклад, як використовувати різні стилі мовлення для спілкування з різними аудиторіями, такими як ділові партнери, друзі або академічна громадськість); розвиток навичок висловлювання думок (здобувачі освіти навчаються висловлювати свої думки та ідеї за допомогою різних стилістичних прийомів та засобів, вчать використовувати метафори, порівняння, гіперболи тощо, щоб зробити своє мовлення більш виразним та переконливим).

Культурний контекст. Сучасне викладання стилістики англійської мови включає вивчення культурних особливостей та контекстуальних відтінків використання мови. Студенти вивчають, як різні культури впливають на стиль мовлення та використання стилістичних прийомів. Зазначений контекст є важливим аспектом викладання стилістики англійської мови. Вивчення культурних особливостей та контекстуальних відтінків використання мови допомагає студентам краще розуміти та використовувати стилістичні прийоми та засоби.

Культурний контекст включає такі аспекти: вживання відповідного стилю мовлення, оскільки кожна культура має свої особливості використання мови та стилістичних прийомів; розуміння культурних варіацій, які впливають на стилістичні прийоми та засоби. Студенти повинні вивчити різні культурні контексти та їх вплив на вживання мови, щоб ефективно використовувати стилістичні прийоми; адаптація до аудиторії, що передбачає вміння використовувати відповідні стилістичні прийоми та засоби для спілкування з різними групами людей, такими як ділові партнери, друзі або академічна громадськість. Врахування культурного контексту викладання стилістики допомагає студентам розширити свої знання та розуміння про використання стилістичних прийомів та засобів у різних культурних ситуаціях.

Застосування аутентичних матеріалів. Викладання стилістики може включати використання аутентичних матеріалів, таких як відео, тексти з реальних джерел, музика тощо. Це дозволяє студентам отримати більш реалістичне уявлення про вживання стилістичних прийомів та засобів в автентичному контексті [6]. Ось декілька способів використання аутентичних матеріалів у викладанні стилістики: аутентичні тексти: такі як статті, рекламні брошури, пости в соціальних мережах тощо, як приклади стилістичних прийомів та засобів; аудіо та відео матеріали: такі як інтерв'ю, презентації, виступи тощо, для демонстрації стилістичних прийомів та засобів. Студенти можуть

аналізувати ці матеріали, виявляючи стилістичні особливості та їх вплив на сприйняття аудиторії; літературні тексти: вірші, оповідання, романи тощо, як приклади різних стилістичних прийомів та засобів; публічні виступи: можна запропонувати студентам спостерігати або брати участь у реальних публічних виступах, таких як презентації, дебати, дискусії тощо. Вони зможуть аналізувати стилістичні прийоми та засоби, які використовуються в цих виступах, та спостерігати за їх впливом на аудиторію; рекламні матеріали: такі як рекламні банери, ролики, оголошення тощо, для вивчення стилістичних прийомів та засобів, які використовують для привертання уваги потенційних клієнтів.

Розвиток критичного мислення. Сучасне викладання стилістики сприяє розвитку критичного мислення студентів, оскільки студентам потрібно аналізувати та оцінювати стилістичні прийоми та засоби, які використовуються в текстах. Сюди відносимо, зокрема, аналіз текстів з точки зору стилістичних прийомів та їх впливу на сприйняття та ефективність тексту [7]. Студенти повинні задавати питання про те, які прийоми використовуються та чому, як вони впливають на повідомлення автора та аудиторію; порівняння та контраст; критичний аналіз аргументів: запропонуйте студентам аналізувати та оцінювати аргументи, які використовуються в текстах. Вони повинні розглядати, які стилістичні прийоми використовуються для підсилення аргумента та як ефективні вони є. Вони також повинні розглядати можливі контраргументи та як автор реагує на них; критичне сприйняття аудиторії: Запропонуйте студентам розглянути аудиторію, до якої вони звертаються, і як стилістичні прийоми можуть впливати на сприйняття тексту. Вони повинні збирати інформацію про аудиторію та розуміти, які прийоми та засоби будуть найбільш ефективними для досягнення своєї комунікативної мети.

Висновки. Сучасні тренди у викладанні стилістики англійської мови включають комунікативний підхід, врахування культурного контексту, використання аутентичних матеріалів та розвиток критичного мислення. Комунікативний підхід сприяє розвитку комунікативних навичок студентів та використанню стилістичних прийомів для досягнення конкретних комунікативних цілей. Врахування культурного контексту допомагає студентам краще розуміти та використовувати стилістичні прийоми відповідно до різних культурних ситуацій. Використання аутентичних

матеріалів дозволяє студентам більш реалістично ознайомитися зі стилістичними прийомами та засобами, що використовуються в реальному мовленні. Розвиток критичного мислення допомагає студентам аналізувати та оцінювати стилістичні прийоми та засоби, які використову-

ються в текстах. Загалом, сучасні тренди у викладанні стилістики англійської мови спрямовані на розвиток комунікативних навичок, врахування культурного контексту, використання аутентичних матеріалів та розвиток критичного мислення студентів.

Список літератури:

1. Littlewood, W. *Communicative Language Teaching. An Introduction*. Cambridge, Cambridge University Press, 2001. 60 p.
2. Richards, J., Rogers T. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge, Cambridge University Press, 2001. 142 p.
3. Комунікативна спрямованість вивчення мовних дисциплін у вищих навчальних закладах / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого» / Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого», 2015. 160 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. «Диджиталізація у викладанні іноземних мов: вимога часу чи модний тренд?». Київ: Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. 101с.
6. *An Introduction to the Current European Context in Language Teaching*. EMCL: Council of Europe Publishing, 2004. 101 p.
7. Short, M., B. Busse and P. Plummer. Investigating student reactions to a webbased stylistics courses in different national and educational settings. In Watson & Zyngier (eds.), 2007. P. 106–125.

Tomchakovskiy O. G., Lesnevska K. V., Kovalova K. O. MODERN TRENDS IN TEACHING THE STYLISTICS OF THE ENGLISH LANGUAGE

The article is devoted to highlighting the main trends in teaching the stylistics of the English language. The relevance of studying the stylistics of the English language lies in the fact that this discipline helps to improve communication skills, understanding of the English language and its use in different contexts. The study of stylistics helps to understand how to use language to achieve a certain effect or to communicate with different audiences. This includes studying the use of formal and informal language, stylistic devices such as metaphors and similes, and studying stylistic techniques for persuasive speaking. Stylistics helps to understand and analyse literary works in English, which allows you to understand literary techniques, such as the use of images, symbols and rhetorical techniques, and reveal the deep meaning of the given works. Modern trends in the teaching of English stylistics include a communicative approach, taking into account the cultural context, using authentic materials and developing critical thinking. The communicative approach promotes the development of students' communicative skills and the use of stylistic devices to achieve specific communicative goals. Taking cultural context into account helps students to understand and use stylistic techniques according to different cultural situations. The use of authentic materials allows students to more realistically familiarize themselves with the stylistic techniques and means used in real speech. Developing critical thinking helps students to analyse and evaluate stylistic techniques and devices used in texts. In general, modern trends in teaching English stylistics are aimed at developing communication skills, taking into account the cultural context, using authentic materials, and developing students' critical thinking.

Key words: *stylistics, communicative approach, cultural context, critical thinking, English language.*